

Vergaderjaar 2008–2009

31 700 XIV

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (XIV) voor het jaar 2009

I

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 juli 2009

Mede namens de minister van Economische Zaken bericht ik u het volgende.

Op 27 januari 2009 heb ik met de Eerste Kamer van gedachten gewisseld over het thema biotechnologie. Daarbij is specifiek stilgestaan bij vraagstukken van het risico van monopolisering van genetisch materiaal (via octrooiverlening). Een dergelijke monopolisering zou versmalling van genetische diversiteit en wellicht verlies van biodiversiteit kunnen veroorzaken. Behoud van biodiversiteit wordt onder andere van belang geacht voor de wereldvoedselvoorziening.

Dit onderwerp kwam eveneens aan de orde in de Tweede Kamer tijdens een op 28 januari 2009 gehouden hoorzitting over biotechnologie van de vaste commissie voor Economische Zaken met vertegenwoordigers van een aantal belangengroeperingen en in een Algemeen Overleg van de vaste commissie voor LNV en voor VROM op 8 april 2009 met de ministers van LNV en VROM.

Naar aanleiding van opmerkingen van de leden Schuurman en Laurier (Eerste Kamer) en Wiegman, Waalkens en Polderman (Tweede Kamer) heb ik aangegeven dat in de Europese Unie een proces is gestart om inzicht te krijgen in de sociaaleconomische aspecten van genetisch gedomificeerde organismen (ggo's). Daarbij vind ik het ook van belang om meer zicht te krijgen op de sociaal-economische aspecten van octrooiverlening.

Ik heb daarbij toegezegd zo nodig, en in overleg met de minister van Economische Zaken, onderzoek te entameren om meer zicht te krijgen op de sociaal-economische aspecten van octrooiverlening bij de plantenveredeling en op mogelijkheden om nadelige maatschappelijke gevolgen daarvan te beperken.

Dat onderzoek is inmiddels in gang gezet. Het wordt uitgevoerd door een multidisciplinaire onderzoeksgroep, bestaande uit onderzoekers van de universiteiten in Wageningen, Maastricht, Tilburg en Nijmegen. De leiding van het onderzoek ligt bij Plant Research International in Wageningen. Het onderzoek wordt begeleid door (ervarings)deskundigen op het gebied van octrooirecht en kwekersrecht en door vertegenwoordigers van branche-verenigingen zoals Plantum en NIABA.

Het onderzoek moet tenminste antwoord geven op de volgende vragen:

1. Wat zijn trends en ontwikkelingen in de plantenveredelingssector, de productie van plantaardig uitgangsmateriaal en in de planten-biotechnologie? Wat is de mate van concentratie in de verschillende genoemde deelsectoren? Welke rol spelen intellectuele eigendoms-rechten zoals kwekersrecht en octrooirecht hierbij? Wie zijn in genoemde sectoren de belangrijkste houders van octrooi- en kwekers-rechten?
2. Wat zijn de (mogelijke) sociaal-economische consequenties van deze ontwikkelingen, bijvoorbeeld ten aanzien van verscheidenheid van bedrijven en voldoende concurrentie in de markt? Wat zijn mogelijke consequenties voor het (inter)nationale veredelingsbedrijfsleven, de rol van Nederlandse bedrijven en voor ontwikkelende landen? Wat zijn mogelijke consequenties voor de beschikbaarheid van genetische diversiteit, voedselzekerheid, voedselkwaliteit en voor de productie van groene grondstoffen (biobased economy)?
3. Welke positieve en negatieve effecten voor de diverse belanghebbenden worden verwacht als gevolg van de geïdentificeerde trends? Hoe kunnen deze negatieve effecten worden geminimaliseerd?
4. Welke juridische aspecten spelen er bij te nemen maatregelen om ongewenste effecten tegen te gaan? Welke verschillende juridische systemen op de wereld spelen hierbij een rol?

Het onderzoek zal bestaan uit twee fasen:

1. De eerste fase omvat een trendanalyse van de huidige stand van zaken en moet antwoord geven op de hiervoor gestelde vragen onder 1–3. Deze fase zal uitmonden in een tussenrapportage daarover.
2. De tweede fase is gebaseerd op deze tussenrapportage en zal meer verdiepend van aard zijn. Het resultaat van de tweede fase moet een antwoord geven op vraag 4. De tweede fase van het onderzoek is meer gericht op de toekomst. Het resultaat van deze fase zal uitmonden in een eindrapport.

Het eindrapport zal bij voorkeur (eventueel in scenario's) handelings-perspectieven moeten aanreiken bij de verschillende voorgestelde oplossingen (met hun eventuele voor- en nadelen) van in fase 1 geconstateerde trends en problemen met betrekking tot intellectueel eigendom van genetisch materiaal.

Het is mijn streven om de resultaten van het onderzoek zo spoedig mogelijk ter kennis te brengen van de Eerste en Tweede Kamer, naar verwachting komend najaar.

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
G. Verburg